

roluri. Fotografiiile sint însoțite de prezențări și comentarii interesante; toate acestea la un loc „fac să defileze prin fața spectatorului-cititor o galerie... de figuri dramatice... care altfel s-ar șterge treptat din amintire”. Ne sint prezentate de preferință personaje din piesele jucate în ultimii cinci ani pe scenele Bratislavei. Cartea are o introducere de Ivan Teren, care vorbește despre rolul teatrului slovac în trecut și în zilele noastre.

Și lucrarea lui Zoltan Rampak, și aceea a Magdalenei Robinson sint, pentru mișcarea teatrală la care se referă, lucrări de pionierat, de defrișare. Prin materialul faptic ce-l aduc, cit și prin concepțiile științifice ce le stau la bază, ele pot fi prețuite însă deopotrivă ca valoroase contribuții la cunoașterea istoriei moderne a unui teatru pe nedrept ignorat pînă astăzi.

R. C.

Mărturisiri instructive

„Sint comedian”. Sub acest titlu, actorul francez de teatru și cinematograful Pierre Fresnay scrie o carte simplă și limpede despre regulile artei actorului, artă care, prin contactul direct cu publicul, exercită cea mai activă influență.

Neîncrezător în puterea atotoditoare a învățămîntului teatral, Pierre Fresnay consideră că pentru a-și exercita meșteșugul, actorul trebuie să aibă o dispoziție de natură fizică, nervoasă și mintală. După el, meșteșugul actoricesc se învață în muncă practică și folosind experiența actorilor în mijlocul cărora joci. Fresnay își susține această convingere cu exemple din propria lui experiență. El duce ideea mai departe, negînd nu numai folosul învățămîntului, dar chiar existența unei tehnici de bază.

După Fresnay, tehnica aceasta se reduce la foarte puține lucruri, pe care elevul-actor — dacă este înzestrat cu darurile necesare — le asimilează în citeva luni.

Trecînd la capitolul „Actorul și publicul”, Fresnay indică debutantului mijloacele prin care actorul poate stabili contactul cu publicul, această ființă cu viață multiplă. Dacă debutantul va izbuti să găsească diapazonul just, durata tăcerilor, măsura în care îi este permis să rămînă discret — dacă așa îi cere rolul — sau, dimpotrivă, să sublinieze intenția, fără să alunece în vulgaritate, atunci, cu siguranță contactul va fi stabilit. Pierre Fresnay ne vorbește apoi de dificultățile pe care le întîmpină orice actor tînăr în încercarea de a obține primul său rol, subliniînd că rolul odată obținut, îi dă posibilitatea de

a face dovada talentului propriu, chiar dacă se reduce la trei replici, neutre în aparență. Sumar, el menționează și un alt aspect important din cariera tinerilor actori: acela de a ști să reziste. Autorul cărții trece însă prea repede asupra acestui aspect al vieții actorului, deși el n-ar trebui neglijat. Într-adevăr, în țările capitaliste, unde în general teatrele constituie întreprinderi particulare, concurența între actori este foarte mare și chiar dacă, în cursul anilor, se operează o selecție, aceasta nu înseamnă imediat și asigurarea angajamentului. Actorii sint de aceea nevoiți să facă fel de fel de demersuri, să bată la diferite uși, spre a cere audiențe inutile, să sufere umilințe, peste umilințe, cu nădejdea că vor obține astfel angajamentul mult visat.

Problema compoziției unui rol ocupă un capitol întreg din cartea lui Fresnay. El socoate că, pentru a reuși să creezi un rol de compoziție, cel puțin o trăsătură importantă a caracterului sau sensibilității personajului trebuie să se acorde cu una din trăsăturile temperamentului de care dă dovadă interpretul. În restul cărții, Pierre Fresnay ne mai oferă bogate indicații despre raporturile dintre actorul de teatru și cinematografie, însemnînd și citeva aspecte din munca lui de regizor. „Je suis comédien” este o carte bogată în substanță, care nu reflectă doar figura unui actor de seamă al scenei franceze, ci constituie și un îndrumător, care te ajută, în pofida unor idei cu care nu sintem totdeauna de acord, să pătrunzi tainele meșteșugului actoricesc.

Pitoeff, innoitorul

„Mi s-a cerut să scriu citeva amintiri despre ea (Ludmilla Pitoeff)”, spune Aniuta Pitoeff în prefața cărții sale, „dar a vorbi de Ludmilla înseamnă a vorbi de Georges, iar el este teatrul, compania...”

Într-adevăr, lucrarea aceasta este mai mult decît o biografie a Ludmillei și a lui Georges Pitoeff; căci, în prezentarea lor, Aniuta Pitoeff face incursiuni interesante în istoria teatrului contemporan. Cea mai mică dintre cei șapte copii ai familiei Pitoeff ne aduce în fața ochilor viața tumultuoasă a părinților săi, începînd cu perioada de formație artistică a lui Georges în Rusia, unde a întemeiat primul lui teatru. „El nu se concepea doar actor, ci și figurant, mașinist, electrician, pictor decorator, director și regizor”, ne arată autoarea cărții de față, redînd apoi momentul în care Georges Pitoeff întil-

* *Pierre Fresnay, Je suis comédien*, Editions du Conquistador, Collection „Mon Métier”, Paris, 1955.

* *Aniuta Pitoeff, Ludmilla, ma mère* Editions Juillard, Paris, 1955.